

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 782

van **CHRIS STEENWEGEN**

datum: 30 juni 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Pre-ecoregelingen - Evaluatie

In 2022 is er eind mei gecommuniceerd over de deelnamecijfers van de toen nog pre-ecoregelingen. De meest populaire pre-ecoregeling was toen precisielandbouw (2569ha), gevolgd door ecologisch beheerd grasland (2430ha) en het verhogen van het effectieve organische koolstofgehalte van bouwland via het teeltplan (1070ha).

Ondertussen loopt het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) volop en zijn de verzamelaanvragen begin mei alsook de correcties (einde mei) achter de rug. Een belangrijk deel van de vergroening van de eerste pijler uit het GLB is gebaseerd op vrijwillige deelname aan een breed palet van vooral laagdrempelige ecoregelingen.

Ik ben in de eerste plaats benieuwd naar de deelnamecijfers alsook naar de motivatie van landbouwers om de ene ecoregeling wél en de andere niet af te sluiten. Ik vernam in landbouwmiddens dat met name de ecoregelingen 'ecologisch beheerd grasland' (in 2022 al op de tweede plaats) en 'voorjaarsbraak' een populaire keuze waren bij landbouwers. Ik focus bijgevolg in deze schriftelijke vraag ook verder op deze twee ecoregelingen. Zo wil ik graag vernemen of de opgelegde randvoorwaarden van die ecoregelingen goed begrepen zijn en opgevolgd worden door landbouwers die ze aanmelden. In derde instantie, niet onbelangrijk, wil ik weten of we via ecoregelingen met ingezette middelen ook impact bereiken op de doelen die we eraan hebben opgehangen.

1. In verband met deelnamecijfers.

Graag ontvang ik een overzicht van alle ecoregelingen en hun respectieve deelnamecijfers (aantal ha, aantal landbouwers) per provincie en de totalen voor Vlaanderen.

2. In verband met controle.

Er zijn ecoregelingen die ondertussen al afgelopen zijn, zoals de ecoregeling 'voorjaarsbraak' (die loopt van 15 maart tot 10 mei). Wat daarbij verrast, is dat die kortlopende ecoregeling net als de andere ecoregelingen tot 7 mei kon worden aangemeld, wat vragen oproept bij de praktische controleerbaarheid ervan. Immers, vanaf 11 mei konden de betrokken percelen al worden bewerkt.

Welke specifieke controles werden uitgevoerd en naar welke parameters werd te velde gekeken? Kan de minister een overzicht geven van de controlestatistieken op de ecoregeling met per provincie telkens het aantal aangemelde percelen (in aantal en ha) die een controle hebben gehad, het aandeel van deze steekproef (in aantal en ha) op het totaal aantal en ha aangemelde 'voorjaarsbraken' en het aandeel van de steekproef (aantal en ha) dat niet voldeed aan de randvoorwaarden?

3. Methodologisch, op welke specifieke wijze voert het departement controles uit op voorwaarden van ecoregelingen die beperkingen opleggen aan bepaalde landbouwbewerkingen? Ik denk daarbij meer bepaald aan de ecoregeling 'ecologisch beheerd grasland' die met name zijn doelen nastreeft via een gebruiksverbod op kunstmest en gewasbescherming. Worden daarbij kruiscontroles gemaakt met andere databanken (zoals kunstmestregister) of betreft het louter visuele controles waarbij dergelijke handelingen op heterdaad moeten worden vastgesteld?

4. In verband met de impactmeting op de gestelde doelen.

Voor een aantal ecoregelingen kunnen deelnamecijfers relatief rechtlijnig in relatie gebracht worden met hun impact. Ik denk bijvoorbeeld aan de ecoregelingen rond precisiebemesting of mechanische onkruidbestrijding. Voor een aantal andere is dat minder evident en lijkt effectmonitoring een vereiste om ons ervan te vergewissen dat de ecoregeling zijn doel ook haalt. Ik denk daarbij aan de eerder genoemde ecoregelingen 'ecologisch beheerd grasland' (waar beproefde technieken zoals BWK-codering voor bestaan om de impact te scoren) of de speciaal voor kievit aangemelde ecoregeling 'voorjaarsbraak' (waar de aanwezigheid van de soort op aangemelde percelen een aanwijzing kan zijn op de doelmatigheid van de ecoregeling). (BWK:biologische waarderingskaart)

- a) Welke impactmetingen (buiten de aangemelde oppervlaktes) houdt het departement bij op bovengenoemde ecoregelingen?
- b) Welke impactmetingen (buiten de aangemelde oppervlaktes) houdt het departement bij op de andere ecoregelingen? Graag een overzicht.

ANTWOORD

op vraag nr. 782 van 30 juni 2023

van **CHRIS STEENWEGEN**

1. In een recent persbericht van 30 juni 2023 - [Boeren telen dit jaar meer graan en aardappelen | Landbouw en Visserij \(vlaanderen.be\)](#) - zijn de eerste resultaten ter beschikking gesteld:

"Er zijn voorlopige cijfers ter beschikking over de deelname aan GLB-maatregelen. 13.925 actieve landbouwers hebben een aanvraag gedaan voor een ecoregeling of agromilieuklimaatmaatregel. Analyse van de eerste cijfers toont aan dat volgende ecoregelingen het meest werden aangevraagd: behoud van blijvend grasland, het verhogen van het organische koolstofgehalte van bouwland volgens teeltplan, het gebruik van producten met een hoog koolstofgehalte - aanvoer stalmest, ecologisch beheerd grasland en toepassing van precisielandbouw. Dit toont aan dat het brede pallet aan maatregelen toelaat om in te zetten op verschillende doelstellingen. Het is zeer positief dat veel landbouwers de weg gevonden hebben naar de maatregelen gunstig voor milieu, klimaat en biodiversiteit."

Het definitieve aantal deelnemers en het definitief areaal per ecoregeling is nog niet gekend, aangezien de controles nog (verder) moeten worden uitgevoerd. Daarnaast kunnen landbouwers voor twee maatregelen 'organische koolstof - toevoer van stalmest, compost en houtsnippers' en 'precisielandbouw - bekalking' nog bijkomende percelen aanduiden later op het jaar, omdat dit maatregelen betreft die acties in het najaar vragen. Voorwaarde is wel dat ze de deelnameverklaring ervoor al hebben ingevuld.

2. De ecoregeling 'voorjaarsbraak' kon dit jaar aangevraagd worden tot en met 7 mei 2023. Omdat de subsidiabiliteitsvoorwaarden voor deze ecoregeling afliepen op 11 mei 2023, heeft het Departement Landbouw en Visserij voor deze maatregel een heel specifieke en gerichte controleactie uitgewerkt. Op basis van alle ingediende aanvragen werd een selectie van te controleren landbouwers gemaakt op 8 mei. Aangezien met een volledig gedigitaliseerd systeem gewerkt wordt, konden de controleagenten al dezelfde namiddag op pad om de verschillende subsidiabiliteitsvoorwaarden te controleren. Daarbij werden het voldoende lang aanhouden van de vereiste voorjaarsbraak en het niet bewerken van het perceel tijdens die braakperiode geëvalueerd. Van 8 mei tot en met 10 mei werden in totaal 1.619 percelen gecontroleerd.

Bijlage 1 bevat het overzicht van het aantal aanvragen en de uitgevoerde controles per provincie d.d. 8 mei 2023 voor de voorjaarsbraakmaatregel. De controleresultaten zijn echter nog niet volledig. Er gebeuren tijdens het campagnejaar ook nog controles op de hoofdteelt.

3. Voor elk van de maatregelen zoekt het Departement Landbouw en Visserij naar de meest aangewezen methode(s) om de subsidiabiliteitsvoorwaarden te controleren. Dat gaat van administratieve controles op basis van gegevens uit allerlei databanken, het gebruik van nieuwe technologieën zoals satellietbeelden en de app LV-Agrilens tot en met controles ter plaatse. Specifiek voor de maatregel 'ecologisch beheerd grasland' zijn er, naast de visuele inspectie ter plaatse, ook afspraken gemaakt met de Vlaamse Landmaatschappij om een kruiscontrole uit te voeren met het kunstmestregister.

4. Momenteel is, conform artikel 140 van Verordening (EU) 2021/2115, het evaluatieplan van het GLB-Strategisch Plan in opmaak. Hierin wordt onderzocht hoe de bijdrage van de maatregelen van het GLB Strategisch Plan aan de specifieke doelstellingen kan geëvalueerd worden. Dit evaluatieplan wordt in samenwerking met de betrokken administraties opgesteld en, conform lid 4 van artikel 140 van de genoemde verordening, ten laatste één jaar na de goedkeuring van het GLB-Strategisch Plan door de Europese Commissie op 5 december 2023, ter advies voorgelegd aan het Monitoringscomité van het GLB-Strategisch Plan.

BIJLAGE

Overzicht van het aantal aanvragen en de uitgevoerde controles voor de ecoregeling 'Voorjaarsbraak met late inzaai maïs' in het voorjaar 2023

Bijlage 1. Overzicht van het aantal aanvragen en de uitgevoerde controles voor de ecoregeling 'Voorjaarsbraak met late inzaai maïs' in het voorjaar 2023

Provincie	Aanvragen (dd. 7/5/23)			Controles (dd. 8/5/23)		
	Aantal landbouwers met een aanvraag	Aantal percelen	Oppervlakte (ha)	Aantal gecontroleerde landbouwers	Aantal percelen	Oppervlakte (ha)
Antwerpen	83	385	550,57	12	187	234,69
Vlaams-Brabant	108	708	907,54	14	189	203,58
West-Vlaanderen	1.323	3.828	7.674,75	164	985	1.669,41
Oost-Vlaanderen	239	816	1.217,80	30	211	231,12
Limburg	33	153	271,76	5	47	58,12
Totaal	1.786	5.890	10.622,42	225	1.619	2.396,92

Bron: Departement Landbouw en Visserij - verzamelaanvraag dd. 7 mei 2023 en voorlopige controlecijfers d.d. 8 mei 2023